Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001448

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-05-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: №73-ас від 10.07.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондаренко Валерія Олександрівна
2. Valeriia O. Bondarenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 23-06-2025

Спеціальність за освітою: Прикладна лінгвістика

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8792

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.41.21, 15.01

Тема дисертації:

1. Відповідальність як умова та механізм успішної самореалізації особистості

2. Responsibility as a Condition and Mechanism for the Successful Self-Realization of an Individual

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено теоретичному та емпіричному дослідженню відповідальності як умови та механізму успішної самореалізації особистості. Сучасний виток еволюційної трансформації ґрунтує особиста позиція окремої людини щодо себе та суспільства. Феномен відповідальності стає визначальним у діапазоні життєдіяльності та в кожному вчинку людини. Мета дисертаційної роботи полягала в дослідженні відповідальності як фундаментального інтегративного утворення взаємопов'язаних компонентів структури особистості: самоцінності, внутрішньої свободи та життєстійкості, як умови та механізму успішної самореалізації особистості. Структуру відповідальності розглянуто як певну динамічну систему, цілісне функціональне утворенням, яке узгоджує множинні зовнішні та внутрішні зв'язки й стосунки особистості в процесі самореалізації. Самореалізацію ми розглядаємо процесом здійснення особистістю своїх можливостей та потенціалу, що передбачає автентичне саморозкриття в життєдіяльності, пошук і утвердження власних цінностей, сенсу існування та індивідуального шляху. Виявлено психологічне значення в успішній самореалізації особистості показників самоцінності, внутрішньої свободи, життєстійкості як

структурних компонентів, взаємопов'язаних із відповідальністю особистості. Фундаментальним структурним компонентом особистості постає самоцінність. Розвиток самоцінності, її унікальний статус у структурі особистості є перманентним процесом набуття досвіду власної життєдіяльності, соціальних взаємин, здатності приймати самостійні рішення, процесом формування власних думок разом із розвитком відповідальності за власні рішення. Повноцінний особистісний розвиток можливий лише за умови внутрішньої свободи та усвідомлення власного відповідального існування. Свобода є не лише передумовою діяльності, а й глибинною сутністю людини, що сприяє її самозростанню, самоствердженню та успішній самореалізації. У сучасних українських реаліях набуває особливої значущості феномен життєстійкості. Життєстійкість як здатність зменшувати вплив стресових факторів та сприяти збереженню високого рівня фізичного й психологічного здоров'я, дає змогу людині трансформувати труднощі та зміни в нові можливості. Важливо зазначити, що життєстійкість можна розвивати протягом усього життя у взаємозв'язку із відповідальністю. Виявлено, що значним потенціалом розвитку особистісних структур є кризи в розвитку особистості, пов'язані зі стресами та життєвими труднощами. Індивідуальний досвід подолання труднощів, загроз для життя зумовлюють трансформацію особистісних структур, найперше життєстійкості та взаємопов'язаних із нею показників: гідності, внутрішьої свободи та відповідальності. Розроблена авторська Програма розвитку особистісної відповідальності ґрунтована на засадах загальнолюдських цінностей, які постають орієнтирами повноцінного розвитку особистості. Реалізація Програми орієнтована забезпечити формування цілісної особистості через актуалізацію емоційного інтелекту, продуктивного мислення й діапазону почуттів, інтуїції. Використання тренінгової форми роботи як найінтенсивнішого засобу фасилітації прояву відповідальності дає змогу отримати психологічні компетентності, значущість яких виявляється в можливості самостійно організувати власну життєдіяльність на засадах свободи й відповідальності. Представлені результати вимірів рівня розвитку відповідальності, протягом усього основного етапу експерименту засвідчили тенденцію конструктивної динаміки показників. З'ясувалося, що в експериментальній та контрольній групах відбувається позитивна динаміка показників відповідальності, але з різними темпами. Результати першого виміру показали, що в експериментальних групах рівень розвитку відповідальності підвищився на 3,3% порівняно з контрольними; другого – в експериментальних групах рівень розвитку відповідальності підвищився на 6,6% порівняно з контрольними; третього – в експериментальних групах рівень розвитку відповідальності підвищився на 8,3% порівняно з контрольними. Загальний показник становив 18,2 %. Виявлені результати переконливо засвідчують зростання показників розвитку відповідальності в тих групах, де проводилася експериментальна робота за програмою розвитку відповідальності. Оцінка результатів експериментального дослідження, отриманих під час впровадження авторської Програми розвитку відповідальності та оброблених за допомогою методів математичної статистики, дозволяє зробити висновок про її ефективність та стверджувати, що гіпотеза дослідження знайшла своє підтвердження. За результатами теоретичного та емпіричного вивчення проблеми розвитку відповідальності як умови та механізму успішної самореалізації особистості. розроблено психологічні рекомендації щодо розвитку відповідальності особистості в освітній взаємодії.

2. The dissertation is devoted to the theoretical and empirical study of responsibility as a condition and mechanism for the successful self-realization of an individual. The current stage of evolutionary transformation is grounded in the personal stance of an individual regarding themselves and society. The phenomenon of responsibility becomes decisive in the range of human life and every action taken. The purpose of this dissertation was to study responsibility as a fundamental integrative formation of interconnected components of personality structure: self-worth, inner freedom, and resilience, as a condition and mechanism for successful self-realization. Scientific approaches to defining the functional structure of responsibility confirm the complexity and ambiguity of this phenomenon. It is suggested that responsibility should be considered not as a set of heterogeneous components but as a dynamic system, a holistic functional formation that coordinates multiple external and internal connections and relationships of an individual in the process of self-realization. Self-realization is regarded as a process of an individual's fulfillment of their potential and capabilities, implying authentic self-expression in life activities, the search for and assertion of personal values, meaning of existence, and individual

life path. The psychological significance of self-worth, inner freedom, and resilience as structural components interconnected with personal responsibility was identified in the successful self-realization of an individual. Self-worth emerges as a fundamental structural component of personality. Its development and unique status within the personality structure represent a continuous process of gaining life experience, social interactions, decision-making abilities, and forming personal opinions along with developing responsibility for one's choices. Full-fledged personal development is possible only under conditions of inner freedom and awareness of one's responsible existence. Freedom is not only a prerequisite for activity but also the profound essence of an individual, fostering self-growth, self-assertion, and successful self-realization. In contemporary Ukrainian realities, the phenomenon of resilience becomes particularly significant. Resilience, as the ability to mitigate the effects of stressors and maintain a high level of physical and psychological health, enables individuals to transform difficulties and changes into new opportunities. It is crucial to note that resilience can be developed throughout life in connection with responsibility. It was revealed that personal crises related to stress and life difficulties serve as a powerful potential for personality structure development. The individual experience of overcoming difficulties and threats to life transforms personal structures, primarily resilience and its associated indicators such as dignity, inner freedom, and responsibility. The implementation of the program is aimed at fostering a holistic personality through the activation of emotional intelligence, productive thinking, a range of feelings, and intuition. The use of a training format as the most intensive means of facilitating responsibility allows the acquisition of psychological competencies, whose significance lies in the ability to independently organize one’s life activities based on freedom and responsibility. Presented measurement results of the level of responsibility development throughout the main stage of the experiment confirmed the trend of constructive dynamics of indicators. It was found that in both the experimental and control groups, there was a positive dynamic in responsibility indicators, but at different rates. The first measurement results showed that in the experimental groups, the level of responsibility development increased by 3.3% compared to the control groups; the second measurement showed an increase of 6.6%; and the third – an increase of 8.3%. The overall indicator was 18.2%. These findings convincingly demonstrate the growth of responsibility development in the groups where experimental work on responsibility development was conducted. The evaluation of the results obtained during the implementation of the author's Program for the Development of Personal Responsibility, processed using mathematical statistics methods, allows us to conclude its effectiveness and confirm the research hypothesis. Based on theoretical and empirical research on the problem of responsibility development as a condition and mechanism for successful self-realization, psychological recommendations for fostering responsibility in educational interactions were developed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Комар Т., Бондаренко В. Науково-історичні підходи до розробки засад психологічного статусу відповідальності у життєдіяльності особистості. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. 4. С.73-77.
- Бондаренко В. Психологічний зміст та структура особистісної відповідальності. Psychology Travelogs. 2024. 1. с. 258–269.
- Бондаренко В. Психологічні особливості та чинники розвитку відповідальності в онтогенезі особистості. Габітус. 2024. 60. с. 44-50.

- Бондаренко В. Психологічні особливості розвитку особистісної відповідальності у зв’язку із гендерною ідентичністю. Габітус. 2024. 66. С.121-125
- Bondarenko, V. (2024). Psychological characteristics of personal responsibility and factors of its formation. Scientific Discussion, 91, 19–23.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U103663

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Комар Таїсія Василівна

2. Taisiia V. Komar

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хуртенко Оксана Вікторівна

2. Oksana V. Khurtenko

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Код за ЄДРПОУ: 02125094

Місцезнаходження: вул. Острозького, буд. 32, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковальчук Зоряна Ярославівна

2. Zoriana Kovalchuk

Кваліфікація: д.психол.н., проф., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571995

Місцезнаходження: вул. Городоцька, буд. 26, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Завацька Наталія Євгенівна

2. Nataliia Y. Zavatska

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Код за ЄДРПОУ: 02070714

Місцезнаходження: вул. Іоанна Павла II, буд. 17, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кулешова Олена Віталіївна

2. Vitaliyivna Kuleshova Olena

Кваліфікація: к.психол.н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Посвістак Олеся Анатоліївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Посвістак Олеся Анатоліївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Синюк Олег Миколайович
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна